

FARKAS JENŐ

Ballada és zsoltár

BEVEZETŐ

A húsz esztendeje elhunyt Farkas Jenő szlovákiai költő hátrahagyott verseinek kötetét tartja kezében az olvasó. E verseket részben rokonaitól, osztálytársaitól és részben magánszemélyektől kaptuk, akiknek ezúton mondunk köszönetet. A kötet nem ölelhet fel minden hátrahagyott verset. Bizonyára lappang még néhány publikálatlan Farkas-vers valahol, valakiknél.

Farkas Jenő versírással még gimnazista korában jegyezte el magát. Bizonyára tanárának, az író- és esztéta Szalatnai Rezsőnek a hatására, aki tanítványaiiban elhintette a magyar nyelv- és irodalom szeretetének magvait, a magyarsághoz való hűség szikráit. Nagy hatással volt rá Mécs László, a neves felvidéki pap-költő, akit nemcsak példaképének tartott, hanem sokat tanult költészetéből. Első nyomdaérett verse a Zászlónk című ifjúsági lapban jelent meg. A háború utáni években érett költővé. Verseit 1957-től hozták a hazai magyar lapok. Első könyve, a Csendsország 1965-ben jelent meg, négy évre rá a Valaki jár a nyomomban című kötete került az olvasók kezébe. Műfordítóként is jeles munkát végzett. Többek között magyarra ültette Ján Botto: Jánosik halála című elbeszélő költeményét, valamint Sládkovič Marínáját és A gyetvai legény-t.

Farkas Jenő megrázkódtatás nélkül illeszkedett be a hazai magyar irodalomba. Nem tartozott egyik irodalmi csoportosuláshoz sem. Talán papi hivatása is visszatartotta ettől. Lírájában került az akkori közhe-lyeket, a harsány megnyilatkozásokat. Az élet apró dolgai felé fordult inkább, de ebben a mikrokozmoszban

ott lélegzett az egész világmindenség.

Költészetét áthatja a humánus, az empátia, az Istenben s emberben való hit és bizakodás, él benne a keresztény remény, amely sokszor kivezeti lelki kétségeiből. Témaválasztásában a természet, a benne jelentkező jelenségek dominálnak elsősorban. Mindenben emberi érzéseket talál, megszemélyesíti a növényeket, az állatokat, leginkább a madarakat, s úgy társalog velük mint Assisi Szent Ferenc a legendákban. El nem múló szeretettel ír szülőföldjéről, vergődő magyar népéről, és félti egyre jobban elárvuló anyanyelvét. Szíve telve van szeretettel, dicséri a békességet és elítél minden viszályt, a háborút, a népek közötti versengést. Nincs verse, amelyben nem éreznék az élmény frissességét, a költői énen átszűrte valóság üzenetét. Verseinek túlnyomó része szabadvers. Rapszodikusán áradnak a költői sorok, barokkos díszben, a belső ritmus vonzó erejével. Kötött verseiben viszont megőrzi a költői fegyelmet s a művészi veretességet. Többen fölrották, hogy költészete hangulati líra, alkalmi költemény. Minderre a németek legnagyobb költőjének, J. W. Goethenek szavaival válaszolhatunk: "Verseim mind alkalmi költemények, a valóság sugallatára keletkeztek, és a valóság a talajuk. Légből kapott költői műveket semmibe sem veszek..."

Farkas Jenő szimpatikus, kedves egyéniség volt. Akiket szívébe fogadott, azok mellett hűségesen kitarzott. Mindig mosolygott s nagyokat tudott nevetni. Élete mégsem volt kiegyensúlyozott és zavartalan. Gyakran gyötörték kétségek, betegségek. Tüdőbaja, amelyhez később szívelégtelenség is társult -

végigkísérte életét, s befelhőzte utolsó éveinek egét.

Halála előtt írta egyik levelében, még szeretne egy verskötetet kiadni. Korai halála ezt nem tette lehetővé. E harmadik kötet, melynek anyagában költészetének szerves folytatását és betetőzését ismerhetjük meg, most, a költő halála után húsz esztendővel jelenik meg, paptársa és barátja, Koller Gyula segítségével és a Glória Társulat teljes anyagi támogatásával. Ha a költő lenéz a mennyei világ magasából, bizonyára örömkönny csillan a szemében. Higgyük el mindnyájan, hogy így van.

Pozsony, 1999. szeptember 25.

Dénes György

BALLADA ÉS ZSOLTÁR

Én Istenem, de megvertél,
én Istenem, mert szeretted,
szeretted és megáldottál,
néha talán megsirattál.
Friss barackot téptem este,
piros volt a naplemente,
nyomába jött ezüst fénnel
a telihold tele kéjjel,
tele ezüst- s aranyporral:
holdkórosnak őrzőangyal,
napkórosnak verejtékcsepp,
én Istenem, én elégek...
Balladákba balladákba
lépek, nappal félhomályba,
éjjel csillagokra nézek...
Én Istenem, nem is élek,
nem is élek, nem is halok,
jól tudod, hogy magam vagyok.
Magam vagyok bánatommal,
ablakomon eső koppan,
rózsa ága be-benéz rám,
fenyőm törzsén sárga mézgán
szúnyog s légy zsong zöngve zsoltárt,
szőlőm fürtje őszre bort ad,
tücskőm is van, - hány? Ki tudja!
Beleszólnak alkonyomba,
beleszólnak életembe,
régi mesét elfeledve,
hangya hangját meg sem értve

pattannak a messzeségbe.
Feketén, de mégsem gyásszal
ismerkednek a világgal,
ismerkednek, ismerkednek,
néhanapján megszeretnek,
s ahány óhaj fakad számon,
vagy kibuggyan csúnya átkom,
én Istenem, viszik hozzád,
hogy mosolyod visszahozzák.
Én Istenem, de megvertél,
én Istenem, de szerettél.
Ne légy hozzám zord s kegyetlen,
te alkottál! Mit tehettem?
Szembeszállok ma is véled,
ha van, én vagyok a vétked,
te büntelen örök jószág,
kinek keze csupa jót ad,
de miért vagy szent, nagy s kegyetlen?
Vagy az a rossz, ki nevedben
s pajzsod alatt meglapulva
azt akarja, hulla, hulla,
hulla legyen minden élő?
Én Istenem, nincs még késő...
Én Istenem, ne verj engem,
szemed ég a két szememben,
számon a szád szója szólal,
hogyan lehessen tele jóval.
Én Istenem, én így látlak,
kérve kérlek, áldva áldlak,
ne sirassál soha engem,
add, hogy legyek olyan ember,

aki egész, örök Ádám,
s dalolni kezd arcod láttán.
De óvj engem s magadat is,
mert nevedben átkoz minket
s kinevet az örök Sátán.

EMBERT DICSÉRŐ ZSOLTÁR

Terülj asztalkám nem volt soha nékem,
sok szép csodákban hittem, s néha napján
imádni kezdem gyarló gyengeségem.
A Mindenségről fura képet festek,
böjti szélben és májusi esőben
keresem az őst, legparányibb sejtet.
A szerelemnek mézét lopnom kellett,
s - ha vannak vidám angyalok - megértőn
néznek s új hangú Glóriába kezdnek
hidak alatt és folyamoknak partján,
zsoltárt mormoló habok fölé hajló
korhadó fűzeknek mélybe nyúló karján.
Ég felé néző jegenyék a holdat
ringatják éjjel zörgő ágaik közt;
övék a titkot rejtegető Holnap.
Enyém a Ma, Tegnapom már nincsen,
pedig megvenném ibolyák szagáért
s ha volna: érte adnám minden kincsem.
Jól tudom — és ezt mások meg nem értik —
lányok álmait vágyakat ígérő
menyasszonyfátylak titkai becézik,
legények álma: bíborszín csoda, —
virágok álma: illat, szín; — madáré:
szállni, szállni a kék égen tova,
A föld marad. A föld sár, kő, agyag.
A föld szüli a madarat, virágot,
bogarat, fát s a tarka álmokat.
Én föld vagyok, s így zsoltárom borong,
de bennem feszül s belőlem lobog fel:

a dal, könny, erő, tűz, víz, és a bordó
vért is én adom! Poromból csirázott
legszebb álmom: a rajtam járó Ember,
ki megváltja a jövővilágot.
Zsongó zsoltárral, nem súlyos szavakkal,
múltat feledve, hívva a jövővilágot, —
szép jelenemben megterül az asztal!

MAGAMRÓL

Levetem talárom. Meztelenül állok,
harmatban és fagyban.
Szívem szava szunnyad fakadó rügekben,
kicsírázó magban.
Emberért az elmém, békéért a vérem
nem sajnáltam eddig.
Az vagyok, mi lettem, még akkor is, hogyha
sokaknak nem tetszik.

Kimondom hát bátran:
Nagybotú Lőrincről és Martinovicsról
magamat mintáztam.
Pap vagyok, s akárki ne vesse szememre,
hogy az is maradtam.
Mióta a csuhát magamra öltöttem,
sokszor tapasztaltam:
voltak s vannak ezren, kik a köpönyeget
kifordítva hordják
s hol filozofálnak, hol meg nyaktekerve
járják a bolondját.
Szabad verset írni. Lehet verset írni,
és kell igen gyakran, —
rügyet hajt az ág is a tavaszi széltől
ébredő tavaszban.
Nappalokon napot, éjjel őrő holdat,
alkonyatpírt este
ki az ki ne várna, ki az, ki ne várna
és ki ne keresne?!
Talárom levetve állok és ha kell, a

szívemet kivéve
esküszöm apáim régi bánatára,
kőkemény hitére:
vagyok olyan, mint más szabadon kiáltó
nagyot mondó költő,
rég harcosokra mosolyogva néző,
de nem nyelvet öltő.
Nos, kimondtam, amit kimondani vágytam
prózában és versben:
— sajnos nagyon gyakran a gyávaság hitvány
hálójába estem.

Ide a talárom! Fekete csuhában
folytatom a harcom.
Hadd fesse az élet vérpiros ecsettel
pirosra az arcom!

Nem pohos pocakkal, kenetteljes hangon
s nem is csak imával
állok ott, hol állok s járok, merre járok.
Tegnappal és mával
harcba szállva egyre népemé az ének,
ha nem is úgy zengem,
mint kik a nevében, de nem hozzá szólnak
furcsa énekekben.

Látjátok feleim szemteekkel, mi lettem
verseket nem írva?
Isa por és hamu. Mit tehetek róla,
így van ez megírva...
Hiszek a csodákban, mik a végtelent is

felkutatják egy nap,
hiszek a csodában, mit az emberelme
a holdra írt tegnap,
és hiszek magamban, úgy ahogyan másban.
Hiszek az anyagban
s az anyagban rejlő, ősidóktól elzárt
élő gondolatban.
Így van. Ezt hirdettem. Nem hirdettem soha
ámító igéket,
így írom a versem, szeretettől égve, —
jöhet az ítélet!

ELÉGEDETTSÉG

Van kenyerelem, van sóm és békességem.
Enyém a Föld s csillagok az égen,
van hely ahol lehajthatom fejem
s nem kell keresnem sötét éjjelen
csendes zugot, hol elrejtőzhetem,
mért is rejtőznék, nincs ki ellenem
szavát emelné, vagy akár szemét —
az új embernek zengem énekét,
 eget és földet, mindent szeretek,
s nevetőkkel együtt nevetek
és a sírókkal tudok lenni lágy,
ha a madárnak nincs, ki enni ád,
akad zsebemben morzsa, mag s tudom:
nem állhatok meg soha félúton,
annyim is volt, hogy mások meglophattak,
kacagtam, ha a szemembe kacagtak,
nem taposhatok virágra soha,
a kavicsot sem lökhetem tova.
Mit kívánjak még, minden az enyém,
miért is lennék kolduló szegény?
Hogy gyalog járok, s nincsen egyebem,
csak ölelésre kitárt két kezem?
Ugyan, ugyan! Hát ennél többet ér
az ököllé vált vérvörös tenyér?
Ha kérdezitek hogy' vagyok? - Vajon
nem bánt-e néha kínos fájdalom? -
Kacagnom kell és meglepetten kérdem:
tehetek róla, hogy kevéssel beértem,
hogy eldobhattam minden ócska rongyot

és nem zavarnak zsíros szájú gondok,
hogymondhatom büszkén sőt kevélyen:
a boldogságot lám, így is elértem.
Botom koppan a kövön és ha mezsgyén
ballagok nyári csillagfényes estén,
minden tücsök a boldogságom zengi,
jertek csillagok, ne rejtőzzék senki
az irigy felhők szürke köntösébe!
Dal kell, öröm és béke, béke, béke.

HALLGASSATOK MEG!

Szeretnék néha hátat fordítani
ennek a csillagkutató világnak,
de visszahív a kankalinok kelyhe
s a csipkerózsák rügyeikkel várnak.
Szeretnék néha vadul harcra kelni
mindennel, ami biztat és ígér,
szeretnék pengő, tiszta jégcsap lenni,
mit ereszemre akasztott a tél.
Szeretnék kábán, holdkórosként járni
kuvik-jóslattal terhes éjszaka
s szeretnék lenni puha, pelyhes fészek
ölén bársonyos, párás lehelet
s szeretnék lenni ordasok szívében
megértés, jóság, szép szó, szeretet!
Hallgassatok meg!
Szívem ritmusára
hangoljátok fel szívetek szavát,
zengjétek velem jövőbe s a mába
a jóság zúgó, örök ritmusát!
Lássuk meg a csillagokat,
mindent mi szép, ami jó,
esővízben ringatózó
álmokkal telt kis hajót,
melyet irkalapból hajtott
zápor után kisfiad. —
A mi szívünk elszalasztott
sok szépséget. Vén hidak
alatt jártunk görnyedezve,
sár marasztalt, vert eső,

évek jöttek ezredekre,
jött szülés és temető,
hamis szentek hamis fényében
szállt malasztos szent ima —
megroggyantunk. Néha térden
csúsztuk. Lábunk lágy ina
reszketett, mert törvény volt a
menetelés, puskapor...
Ha nem mentünk, örvény torka
várt ránk vagy menny, vagy pokol.
Ide álljon, aki vádol
napot, holdat, csillagot!
Álljon elő, ki a mától
nem rabolt még illatot!

Én itt állok és kiáltom:
ez az élet a miénk!
Nem az a hős, ki ma bátor,
de kinek a szíve ép!

Így akarom! Így szeretném,
Így kívánom. Így legyen!
Ború múltán, hajnal keltén
nap ragyogjon fényesen.
Legyen ember már az ember,
minden szívben jószág zengjen,
minden arcon rózsza nyíljék,
győzzön végre már a szépség!
Barátkozzunk a tavasszal,
szívjunk édes illatot
s így kutassunk minden titkot:
napot, holdat, csillagot!

OLYAN BOLDOG LETTEM...

Olyan boldog lettem,
friss forrás a lelkem,
az erdőnek szarvasait
mind ide tereltem.

De szép is az élet!
Most már nem is félek,
felettem a kék ég fénylik
s int a fecskéfészek.

Pedig, pedig régen,
mint színes mesékben
csatangoltam fűtől fáig
s percről percre éltem.

Egy helyen a sípom
rekedt be a síkon,
másik helyen a szívemet
lőttem el víg íjon.

Sok volt, aki értett,
még több, aki sértett,
és bejártam ellőtt szívem
után erdőt, rétet.

Virágoknak kelyhe
aranymézzel telve
hívogatott, csalogatott
édesen, nevetve.

Zúgó erdő árnya
ketté vált, ha látta,
hogy keresem a szívemet
alkonyatban járva.

Végre rátaláltam:
csipkerózsa-várban
függő cinke fészke ringott
ringó ágon lágyan.

Benne ott piroslott,
benne ott mosolygott,
mit ellőttem hideg húron
s boldog lettem, boldog.

BOLDOGSÁG

Tegnap éjjel ölembe bújt a hold.
Az éjszaka becézve s talán egy kicsit féltve
a vállamra hajolt.
A csillagok mind a lábam elé ültek,
csak szívem maradt a régi
vén rozsdás hárslevél,
bíbor-arannyal hintve, csupa folt.

Mesémre várt az éj és hallgatag
felém hajolt egy délceg jegenye —
kíváncsi volt: foltos szívemnek titkát
megvallani a csendben merem-e?

Boldog vagyok, mert élek. Minden órám
titkot ketyeg. Ó, higgyetek nekem!
Boldog vagyok, mert van pár késett rózsám
s ökölbe sohsem szorul tenyerem.

Boldog vagyok, hisz olyan szép az élet,
minden porszemben egy világ kering,
boldog vagyok, ha pocsolyába lépek
s pocsolyából a nap rám tekint.
Boldog vagyok...

meséltem önfeledten —
s az égbolt lágyan — miért? Nem tudom —
ringatni kezdett, vigasztalt s felettem
fátylat bontott a messzi tejúton.

ÖRÖM

Nem voltam senkinek adósa,
nem volt aranyam, semmim,
ha volt is pár fillérem,
minek őriztem volna?
Csak annyit tudtam:
szánalmasok a gazdagok...
Én szegénységemben
gazdag és boldog vagyok.

Boldog vagyok, ha sírtam is,
akadt mindig, ki simogató szóval
vigasztalt és így lettem nagyobb
a nevetőknél.

Boldog vagyok.

Boldog vagyok, mert le tudtam győzni magamat.
Enyém a föld?

Ezt nem érdemeltem.

Én csak porszem maradok,
.....boldog vagyok.

Pedig éheztem és szomjaztam sokat,
de legyen mindörökké áldott,
ki megadta, hogy igazán boldogok azok,
kik elnyerik jutalmukat,
a tiszta boldogságot,
talán még sokszor elmondhatom:
boldog vagyok.

Tiszta szívet keresni ma?
A szívem is sebbel van tele.
Ó, hát kinek nincsen vétké?
Egyik szívét a bűn becézi kéjjel,
a másik Istentől ösztökélve,
hegedő sebekkel vándorol.

Ez vagyok én...
Az arcom felragyog,
boldog vagyok.

Megbékéltem már.
Elcsitultak a vad zuhatagok,
csak csendesség van,
béke,
napfény,
harmat.
Az égig látok
s nagyon, nagyon, nagyon boldog vagyok!

MEA CULPA

Most megmarkolom a napsugarakat,
meglegyintem velük a gyöngyvirágot,
végigsimítok az akácok koronáján,
majd színarany palástot szövök belőlük
s vállamra terítem.

Papja leszek minden szépségeknek,
varázslója a felhőtelen égnek,
rákényszerítem a kék eget, hogy sírjon,
legalább is hajnaltájt — hiszen —
kisírt szemekkel vidámabb a reggel.

Most tenyerembe gyűjtöm a szirmokat,
a fecskéfészekből kihullott pihét;
hisz láttam már az őszet is véresen
s láttam a nyarat perzselőn s forrongva.
Most két szememet tenyerem tüzében
megmártom.

Hadd süssön át a nap a húsomon:
öt szál csont

szürke színnel elkeverve,
öt szál csont, rácsot fon szememre.
S most két kezembe fogom a szívem.
A kétszer öt szál csont puhára válik
s elolvad akár a jégcsap februárban.

Most, most kellene kemény ököllé válni
mindkét tenyeremnek, hogy mellemet verjem:

a napban csak meleget s fényt kerestem,
a szirmokban csak örömet kerestem,
a tenyeremnek csak bársonyát kerestem
s szívemben csak a dobogást kerestem.

Váljék ököllé forró tenyerem!
Harangzúgássá hangos szívverésem!
Júdás nem vagyok, Péterhez sem méltó.
Tavaszi!

Te vagy az én igen nagy vétkem!
Én vétkem,
én vétkem,
én igen nagy vétkem!

S mindez miért?

Vajon nagy bűn volt, hogy tegnap délután
egy fészék ibolyát a temetőben fűbe tapostam?
Kellott az út a koporsó előtt.
Ki meghal, mind friss virágot tapos,
Úrnapján is virágra lép az élet!

Tavaszi van! - Nem arcra borulva,
de szembe nézve nappal és virággal!
Ez, ez az élet!

Csupán akkor kiáltok sírva,
ha nem gyűjtöm össze mind a fényt,
a rügyet és szirmot,
szerelmet, könnyet és mosolyt,
csak akkor verem mellem földre borulva:
Mea culpa!

HETVENHÁROM

(J. Ö. esperesemnek a 73. évéhez szeretettel: 1976)

Mózes felment a hegyre,
mert
odalent
zajongott a hitvány tömeg.
Húst kívánt s kenyeret —
rabságát feledve
Egyiptomot emlegette.

Mózes felment a Hegyre,
nem kenyérért koldult,
Istentől mást kért —
alig emelte már a lábát —
s kenyér helyett követ kapott:
két súlyos táblát.
Az egyikén három kemény parancs,
Istenre emlékeztetett,
a másik hét előírta
az emberszeretetet.

Hét és három...
Elgondolom:
Vajon én kivárom
még a hetet?
Az Istenszeretet
három parancsát talán
teljesítettem,
és hol van még a hét?

A felebarát - és jómagam?
Menjek fel a Sínai-hegyre?
Új parancsot kérjek esdekelve?
Koptassam térdig el a lábam?
Hamut hintsek fejemre?
Szőrcsuhában járjak?
Üvöltsek, mint az őrjöngő dervisek?
Nem!
Én Uram,
eléd meleg szívet viszek!
De!...
Egy percre csend legyen!
A szívem csitultan dobog ...
percenként hetvenhárom.
Hetvenhárom év —
Veled együtt, nyájad pásztorával
legyünk mind boldogok.

SOSEM MÉRICSKÉLEK

(A dunaszerdahelyi belgyógyászatra - szeretettel)

Sosem méricskéltem:
sem araszt könyökkel,
mértöldet csomóval.
Nem könyököltem ott,
hol mások földre futó ónnal
mérik a mélyet,
s nem veszik észre,
hogy ingovány az,
melyen kérkedve állnak.
A szelet nem akartam
szekerembe fogni,
a vihart béklyóba verni,
s villámmal gyújtani meg
kialvó életemet.

Csak egy valami vágytam lenni:
tíz körömmel,
győztes szeretettel
akartam lenni ember...

Sosem méricskéltem magamat,
így maradtam a halál karjában is élet,
így tudom kimondani: remélek.
Így tudom eldalolni a szeretet dalát,
az erdőt borzoló zivatar bömbölését,
elcsicseregni a fecske sokértelmű csevegését.

Így tudtam egy szóval kimondani azt,
ami élet.
Így csiholtam ki a mindent magába rejtő szót:
jószág.
Ó mily könnyű megtalálni,
de zárd jól két tenyeredbe,
mert ellibben lila árnyként.
Te kincset tartasz, Aladin lámpását,
csak szívedet kell megsimogatnod
s tiéd lesz az élet.

Mindezt a kórházi ágyon gondoltam végig,
mikor szívem meg-megakadva táncolt,
mellettem mosolygó nővérek
kékben és fehérben
s az orvos biztató mosollyal
úgyszintén hófehérben.

ÁRVA AKÁC

Tél volt. Acélkék varjak bús csapatja
károgott fönn a vén akácok ágán.
Lila árnyat vetett a kórószál s hadarva
csevegte bánatát borzongós árván
egy bús veréb a jégcsapos palánkon:
ha neki fáj az élet, mért ne fájjon másoknak is!
S míg felborzolta tollát üres begyén,
csepp nyugtalan szemével
kutatgatott a párolgó szemémben,
mely úszó szánok mély talpa nyomán
föl-fölbukkant a lucskos út haván.

Szálltak a szánok csengve és suhanva.
Hozták a halott sok fenyő-legényt,
halott fenyőkre várt az aranyalma,
halott fenyőfák hozták a reményt,
az álmod. Pedig holt fa volt megannyi...
Sebük száján a sárga gyanta csorgott
akár a vér... Szegény fenyőfacsonkok!

Egy szűz akác az út mentén riadtan
nézte a sudár sok fenyő-legényt.
Gyökere vágytól roppant a homokban
s mikor a szánok bús csilingeléssel
üresen tértek vissza, egy megállt.
Pár csákányvágás... és a szűz akácfa
a szánfenéken álmodott tovább.
Mire felébredt, sűrű hólé csurgott

gyökere fölött s száz fenyőfa leste,
csudálta, vaj', hogyan került ez árva
kócos leány a sziklás rengetegbe?

Tavasz jött. Lassan langy leheletű nyár
ébresztgette a havasi gyopárt.
Az árva akác szíve némán sajgott,
egyedül ő volt szótlan és kopár.
Hova lett a sok fenyőfa-legény,
hova lett az a legszebbik, amely
ott álmodozott a szán fenekén,
melyért úgy sírt egy téli délutánon
s elhagyta érte a kicsi falut?

Most itt van s csak van. Rügye megfakult.
Jaj, ha csak egyszer bonthatna virágot!
Mézes fűrtjeit láthatná a fenyves
s hallaná egyszer: Tele van a város
akácfavirággal...!

Szegény akácfa! Lásd a pusztaságot
odahagyta. Elmentél hűtlenül.
Most meg sem értnek. Idegen az álmod,
törzsedről lassan kérged is lehámlik
s ágaid szerte szórja a vihar,
derekad nyirkos moha lepi csendben
s humusszá válsz: a sziklák közt, szegény.
S mire új tavasz ébreszti a fenyvest,
kitép az olvadt hótól duzzadt csermely
s emléked meg nem őrzi többé semmi,
csupán e vádló hangú költemény.

RÉGI MÁJUSI EMLÉK

Májusi reggel. A nap mosolyog csak.
Simogat, nem perzsel, a tó kékje sima,
felette a hajnali pára,
édes földszaggal keveredve foszladozik
a tóparti jegenyék közt.

Két kisfiú guggol a tóparton, komolyan.
Kezükből tegnap-metszett fűzág
az ágvégeken cérna s a tó tükrén
babszemnyi dugó, -
alatta a horgon giliszta vonaglik -
mert giliszta akad,
sok kukac is a hajnali zápor után.
Csaléteknek csudajó ez! S van elég
a bádogdobozban már ujjnyi halacska is úszkál.

Vagy ötven éves e kép. Ez a május reggeli emlék.

A horgászbót végén már reszket
s meg-megugrik a babszemnyi dugó is.
Bő a fogás!
A dobozban már tucatnyi halacska nyüzsög,
piros szárnyú ujjnyi kis keszegek! —

Egyszerre árnyék vetődik a tó tükörére,
két örömet nem értő
szuronyos fancsali csendőr,
szigorú puskával a vállán, —

Ropognak a horgászbótnek nevezett gyenge fűzágak,
nagyot loccsannak a vízben a bádogdobozok
s a halacskák szabadon tovatűnnek a mélyben.
A két csendőr
hivatását hangsúlyozó bakancskopogással
tovalépdél.

A darabokra tördelt ágacskák
bocsánatot kérve hevernek a parton.

Nos így volt.
A két kis halász arca piros lett.
Ám ez a pír nem a szégyen színe volt.
Ajkuk hangtalanul remegett,
ártatlan vérük izzott forró lobogással:
Csak azért is!

A két fiúcska összemoszolygott:
Nem baj!

Minden évben újra kihajt a fűz
s egyre erősebbek lesznek az ágak,
és akad kukac is bőven a zápor után!
Akkor majd nagy halak raja csillog
fényesebbek a csendőrszuronyoknál,

A két fiúcska vidáman kacagott
nevetve kelt egymással
birokra
a napsugarakkal teleszórt
parti homokban.

JÁZMINVIRÁGOK ILLATÁVAL...

A csillagoknak útja fényes,
a virágoké zöld selyem,—
mily tarka, szép, mily enyhe kékes
színű a messzi végtelen.

Felhős az égi rétek enyhe, —
csillagnak lenni de szép lenne!
Virágnak lenni szebb lehet...
Bár szívet tár az égnek kelyhe, —
de szebb az üde levelet
morzsolgatnod ujjad között,
ha csillagokig költözött
szemednek szomjas pillantása.

Ó, csillagterhes őszi éj!

Jázminvirágok fakadása
s illata fel az égig ér.

Mert illatnál szebb nincs e földön,
hol minden, minden változó —
az illat is, a színek árnya,
a rügy, a lomb, a víz, a vér.
Add nekem a jázminvirágot
acélszínű ég, őszi fagy.
Vénusz szépsége messzi fénylik,
csillagos ég, de messze vagy!

Ki a halálra gondol, annak
az életre nincs ideje.

Pókok nyomán csak pillanatnak
száll fonala. Az ég teje
így válik színezüstitte olykor,
de friss tavasz jön s int a nap,
fényben fürdő cicám dorombol
s a fájdalom lágy seb marad.

Marsot kérem: vesse el kardját,
a virágporzók színaranyját
ne gyűjtsa véres, vad csatára! —

A csillagoknak útja fényes,
a virágoké zöld selyem.
A virágillat útja álom,
a virágillat nesztelen.

Csillagfény, fényév, végtelenség...
Mit ér az élet, hogyha nem
érezem a virág illatának
bódító ízét — s fodra sem
csobban a Végtelen vizének
véges életem partjain!?
Jázminvirágom hősztínének
és hősztínű szép szirmain
a csillagoknak kedve reszket.
A fény kialszik s újra él...
Jázminvirágom, néma kertnek
bolygó illata, száll felém.

Csillagok titkát most kutatjuk.
Az ember szárnyal, egyre fel,

hol csillagkaravánok útján
elmét üdítő vízre lel.
Új Ikaruszok kelnek útra
s nem olvad már meg a viasz. —
Jázmínvirágok lángra gyúlva
üzennek — illattal — s vigasz
kíséri azt, ki csügged néha...

Bár érteném a Végtelen
csillagmezők zenéjét! — Még ma
kitárnám fonnyad két kezem
s fülem betömném lágy viasszal,
harapnám csontos öklömet,
úgy szállnék fel a csillagútra,
fel, fel a fényes Végtelenbe,
tágra nyílt szemmel újra s újra
keresném a jázmínvirágot,
beszívnám édes illatát, —
mert virágillat nélkül átok
a zengő csillagmilliárd!

A csillagoknak útja fényes.
A virágoké zöld selyem.
Bár tarka, szép, és enyhe kékes
a messzi rémlő Végtelen:
ha egyszer fényévek szemével
néznének rám a csillagok:
érezem, akkor sem feledném el
a jázminbokrot - s illatot
keresnék ott a Végtelenben,
hol fényszípkák közt lebeg

az új embernek új reménye
a tűnő öreg föld felett.

Ikarus az egekbe vágott,
de megperzselte őt a nap —
feledte a jázmínvirágot
s a szárnya ott fenn szétszakadt. -

Kell a föld... Kell a szín... Az illat...
Kell az álom... vágy... látomás...
hogyan ne feledjem csillagfényben
a virág selymes útjait —
s hogy kísérjen a messzeségben
a virágillat-áradás.

Jázmínvirágok illatával
a végtelenbe szállva, fel, —
szívem lágy illatokkal áldva
az ég új csillagára lel.

FÉSZEKRAKÁS

Idetaláltál kis fecském?

Fészkedet keresed az eresz alatt s csak a patkóformájú alapját látod.

Érzem, mély sebet vert ez parányi madárszíveden.

Engem is sújt a sors, napsugár, jég... meg az emberek, kik leverték parányi fészkedet.

S most? Testvérkém, te most, júniusban

ott lapulsz volt fészked padkáján,

csöpp lábaddal a csengődróton ringva,

csőrődben borsónyi sarat dagasztva

újra a régi helyre ragasztod,

párod veled repdes vidáman csivítelve,

s én már tudom: holnapra kész a fészketek,

hol kiköltheti párod

a ma még benne rejlő álmot.

Madárkám, mutasd meg az áldott embereknek is,

hogymire képes a szeretet.

Majd ha fiókáidat naponta eteted,

mondd el nekik: július van,

mondd, hogy siessenek repülni, mert

nemsokára el kell mennetek.

Én itt maradok... talán.

S vigyázok fészketekre.

Ti is vigyázzatok nagyon,

hogymit találkozhassunk újra

egy új, szebb tavaszi alkonyon.

S még valamit.

Ne nézzetek ide, csak dolgozzatok.

Valamikor a mi fészkünket is leverték a Nagyok.

S mi széttárt szárnnyal óvtuk az ártatlanokat.

De

ború után, sok villámlás után,

vérhullás után, égzengés után

egy szép májusi hajnalon

kisütött a nap.

Csak építsetek.

Ereszem alatt

van hely, akár száz fecskepárnak.

A vihar elmaradt... igaz —

de csicseregjetelek,

amíg a boldogságtól szívem,

s csicsergéstől a csőrötök

meg nem reped.

Udvaromon öt-hat kisgyerek

a rózsabokrok között játszik, várat épít,

ők is nézik a fecskepárt.

Gyerekek, vigyázzatok nagyon,

hogymit a malterből ne hiányozzék a szeretet.

Csicseregjetelek

és építsetek.

MADARAK ZSINATA

Nagy ünnep volt.
Zsinat.
No, nem Rómában,
csak itt az erdőszélen.
Méltóságos madarak cseveteltek.
A sekrestyés szarka csörgött,
csengetett,
jelezte az atyáknak jöttét.
Nagy pompával a bagoly érkezett,
Ő, a bölcs püspök:
uhu, uhu,
több tőle nem tellett.
Méltóságosan megjöttek
a vörösbegek,
felfújt begyű kanonokok,
ott károgtak a fekete varjak,
fecsegték a csevegő kispapok,
az édes kicsi fecskék, —
pár szégyenlős veréb
nevetett,
kiket megtűrt a
bagolyi szeretet.

Én, kis cinke,
egy ringó ágon függtem.
Bólogattam s mondtam szánom, bánom...
de nem bántam semmit.

A bagoly horgas csőrével intett
s mert más madarak szavát nem ismerte,
csak ennyit szól: uhu.

Én, vidám kis cinke
nagyot nevettem.

Mellém telepedett a harkály,
a sárgarigó, ki mindenre fűtyül,
a vadgalamb,
még az ökörszem is.

Odaröppent a szarka,
csengettyűs csőrét rázogatta,
S én föl s leszállva,
a madarak kórusát csodálva,
boldog voltam.
Olyan csetepatét csaptunk,
hogy a méltóságos rangos madarak
nagy garra ellebegtek.
A mi zsinatunk
volt az igazi élet, —
csupa öröm, szeretet és ének.

SZÜRETELEK

Szüretelek, venyigétlenül,
mezsgye nélkül, préházam sincsen,
pár vén karó ropog a szélben,
ezeket nézem.

Tudom, ha jönnek a jéghideg telek
én akkor is csak szüretelek.

Szüretelek.

Néha fattyaztam —
sok volt a fattyúhajtás rajtam —
most jut eszembe:
olykor, olykor
a széllel szembe permeteztem.

A permetlé szemembe szállott
s én a világot
zavaros ködön át
láttam.

A szemem fájt kegyetlen,
de szüreteltem.

Leszedtem mind, ami a tőkén függött,
az arany és a lila fürtöt,
zörgő levelet is téptem
s amerre léptem
a hervad fű csikorgott —
és —
mi haszna lett?

Letéptem a sárga napkorongot
s rákiáltottam nagymerészen:
Te vagy az oka, hogy szemben a széllel
sem segítettél,
permet hullott a szemembe,
félig megvakultam,
te vagy az oka, hogy a múltam
még ma is visszajár.

Nem baj.

Én a jövőm felé megyek,
talán találok pár fürtöt
az alvó venyigéken.

Hahó!

Ide a puttonyt!
Szüretelek!

MÁRCIUS

Csillog a nap korafénye. Az égen
ronggyá tépett, aranyszárnyú fellegek úsznak
bújócskát játszva a hajnali holddal.

Ezüstös

már a reggeli köd — a ködön rügy ragyog át pirosan,
míg kék-lila árnyat szór a faágra a gyenge sugárka.
Barkát ringat a fűzfa a csermely tükre felett, és
sípot ad a faág.

Csuda illat ez! Érzem a hántott
friss gally nyirkának szívemig érő illatát.

Pálmát

lengetet így a Tavasz! S míg enyhe ködökben
rózsás rügy ragyog — én a fehér Gyolcs patyolatján
látom a vérrel s árnnyal lilapírosan
rám ragyogó Arcot, a búsat, a kérdőt,
a látom az asszonyt térdre lerogyva, sikoltva,
csókkal hintve a kendőt. S kendőjén Mestere arcát.

Itt a tavasz. Csudaszép, csudakék fönn az ég!

Jön a fecske,

megjön a gólya és itt a pacsirta...

A pázsit

friss zöldjébe harap a kecske gidája mekegve.
Míg sípom faragom ágból a fűzfa tövében:
sárga kankalinok csengője régi meséket
ébresztget bennem és szívemet csiklandozza nevetve.

Felhők fodra mögött legelészik a frissfüves bárány.
Néma... Nyakába akasztom a kankalin sárga
harangját

s így megyek most ki eléd megnémult isteni Bárány,
fűzfagallyas tavaszon, fűzfasípval,
friss csobogású patakokkal,

ibolyák kékjével

s kék sebeidnek buzgó vére nyomát
mandulaszirmokkal felitatva —
bimbók pírjával és emberi szív melegével
festem az arcod!

KORATAVASZI EST

Az ösvény mentén borzas jegenyék
hegyén az alkony pírja néha már
föl-föl dereng, a szürke méla táj
issza a hónap csurranó levét.

Felhők közül az újhoid int feléd,
melegebbek a messzi csillagok,
a tócsában, mit még a tél hagyott,
ott tükrözik a csillagterhes ég.

Zizzen a nádas, megloccsan a tó,
az esti szellő nesze biztató.
Lágy ködben vár az álmodó határ.

Egy álmos varjú, talán önfeledten
megszólal most a jegenyén felettem,
csak megszokásból, vagy álmában: kár.

TÉLI JEGENYE

Most emlékezem, mert sok az időm,
nem pletykál rajtam zöld eres levél,
mely ágaimon fénylett kérkedőn
s talán reményt is hintett, ha felém
vagy rajtam át, vagy fölöttem süvöltött
a nyári szél s az őszi vad vihar. Ma
itt állok s várok, dérrrel eltakarva...
De szép volt, mikor zsibbadt ezer ágam
hegyén, héján és tövén hézag pattant,
rügyek pirultak egymást észre véve
s csak bólogattam, zúgtam, enyhe szélbe
kapaszzkodtam, hogy ringasson sokáig,
hogy lengesse a zsenge sok levélkét,
hogy puha pamacs szálljon körülöttem,
lenn pamacsfelhő s fenn a tiszta kékség.
Madar most nem száll ágamra pihenni,
hacsak a varjak — ők is későn jöttek,
itt ülnek fenn a karjaim közt fázva,
most, mikor átszáll rajtam hónap s ködnek
üzenete. — Vén, figyelő fa lettem.
Csendes. Nem zúgó s nem is sutogó már,
időm van s bizony nem az én hibám, hogy
száraz levelet csak a vihar szór rám.
De valamilyen langy láng mégis éltet:
Jegenye vagyok. Égre néző. Bátor.
Látom az alvó, dermedt messzeséget,
melyet a kökény elől elhatárol
s elzár a bucka, kóró és a cserje. —

Láttam a múltat s a jelent is látom.
A múlt a múlté: kövezheti százszor,
ki a rigóknak fészékét kirabolta. —
A ma a máé. Varjú ring az ágon,
szelek markolnak kiszáradt karomba,
remény sarjad a gyökerem tövében
s törzsem alatt már álmat sző a gomba:
a holnap. Állok fölötte keményen.
Volt szép nyaram, van szép telem s
megérem,
hogy látófaként jövőmre figyeljek.
De mit tegyek, ha megreped a kérgem
s az álmaim is sorra elfelednek?
Talán a száraz fa is hasznot adhat,
felfoghatja a vihart és jeget.
Ne féljete! Az ég is beszakadhat,
én feltartom a megrepedt eget,
csak éljete! Csak menjete! A harmat
rátok szitál — kitart a jegyenye!
Hessegesséte el a sötét varjat!
Fény kell! Vessen minden, ami fekete!

VADALMAFA

Fanyar gyümölcsöd jó a szomjazónak,
s elveri éhét a vándor vele.
Olyan vagy, mint a vén cigány vonója:
ríkatsz, vigasztalsz. Ágad levele

hűsít, ha néha lefekszem tövedbe
s a vén Dunának habjait lesem.
Benéz a napfény árnyas rejtekembe,
s felettem rigó szól legényesen.

Messze valahol zúgó moraj támad.
Először, mintha szúnyog zöngene,
később látom csak: hajó. Fekete

füstje felleget fest, miként a bánat,
mely könnyet fakaszt s rágja a szívet.
Fanyar vadalma, jobb a te ízed.

VIGASZTALÓ

Barna-rőt a nádas
fagyos Csiliz partján,
akár a reménység
ősz anyádnak arcán.
Barna és aranyos,
piros alkonyatkor
fellobog a nádas,
akár az arany bor
tisztá poharadban —
zsongó zene mellett —
csillogó sás tövén
szelek fenekednek.
Vándorolsz magadban,
nem lelve nyugalmad,
viharok keltenek
tejfehér köd alatt,
pedig szép az álmod, —
s álom a sok terved —
nádasból szabadult
fagyos szellő kerget.
Verseket dúdolgatsz
fázós cigány kedvvel,
s perelsz a cibáló
dunai szelekkel.
Perelsz a hollóval,
csipegő verébbel,
ropogó rőzsédnek
füstös melegével.

Lám, nem vagy egyedül,
veled száll a szellő,
csalogat a csalfa
csallóközi sellő.
Csalogat, meg is vár, —
két karod közt reszket —
dúdold csak a dalod
vigasztaló versed.
Vigasztald magadat
sikoltó szelekkel,
s kiálts a viharra
szép, halk énekeddel.

CSALLÓKÖZ

Kanálispartra kivetett mocsok,
sáscsomó, nád és békakórusok.

Titkot suttogó tépett jegenyék —
egy csak a régi; a felhőtlen ég.
Itt kallódom és őrzöm nyelvemet,
új szavak gőgje lassan eltemet
szívet és lelket... Akad-e még ős,
kinek a múlt nem csupán ismerős,
de gát, melyet az ár el nem mosott.
Csallóköz ölén álmodozhatok?
Viszi az ár a haldokló halat,
mosogatja az álmos partokat.

Itt éltem? Ide kerültem? Ide.
Ennek a népnek nincsen már hite
múltjában. S ugyan, van-e még köze
a Tündérkerthez, melynek vén röge
ősöket rejt. És, régen volt, talán
darvat lőtt selymes holdas éjszakán
nyíllal a legény zombékok között...
A daru is már messze költözött.
Csak én maradtam táltosnak, magam,
egyedül és már nagyon szórtalan.
Egyszer az omló part magába ás
és fölöttem is kiserked a sás.

Mert e: a nép már nem is érzi itt,
hogyan mit jelent a nemzet és a hit.

LEVÉL KISHÚGOMNAK

Nagylánnyá nőttél, szőke kishúgom!
Míg a levelet írom, két szemed
talán a titkos jövőbe tekint.
(De szép májusban nézni az eget,
míg ezer csillag üzen fényesen,
s gyöngyvirág-illat száll a kerten át!)
Az én szemem a régmúlton mereng
s felidézem a legszebb éjszakát.

Négy éves voltál. Édes csöpp gyerek,
Ivánt, a „ruszkibácsit” látva már
ujjongtál, hiszen vállán hordozott.
Haját cibáltad, s mint fiókmadár
nem állt be csőröd — csacsogtál sokat.
Iván egy másik kislányról mesélt,
ki várta, s míg csillagokat
nézett nevetve,
békét sugárzott égszínkéék szeme.

(Ma is mosolygok, ha rá gondolok,
hogyan érthettétek meg egymást? Pedig
oly egyszerű a rejtély! Nem titok:
értik egymást, kik egymást szeretik.)

Május volt. Csendes csillagfényes est.
Ketten ültünk a kerti kispadon
Ivánnal. Te a térdén álmodoztál
s boldogságpille pihent arcodon.

Egyszerre csak... rakéta szállt az égre,
puskák ropogtak, száz és száz torok
kiáltotta a szent szót: BÉKE! BÉKE!
S reszkettek fenn a fényes csillagok.

Iván felugrott. S mintha lobogót
lengetne, (ugye milyen szép volt a szeme!)
úgy tartott fürtös feje felett téged,
táncolt, dalolt, sírt, kacagott, s vele
kacagtál Te is. Fenn, a vén toronyban
megszólaltak a harangok. Iván
átölelt: MÍR, MÍR! — súgta, s kisgyerekként
sírtunk azon a május éjszakán.

Tizennégy éve éppen, kishúgom...
Ha olvasod e hosszú levelet,
gondolj Ivánra, akit úgy szeretted.
Ma, hidd el, ő is téged emleget.
Tizennégy éve... Győzelemnek napján
téged emelt a magasba. Talán
azt akarta, a csillagok is lássák
mosolyodat a legszebb éjszakán.

SZENCI VÉN DIÁK

Fiatalok, ti hangos, szép vitézek,
kis gyermekek, ma rátok vár az élet.
Az élet ez: harc, küzdelem, sok álom
s elveszett álmom újra megtalálom.

Kis gyermekek. Bár kicsi minden ember,
sokat remél, de aki merni nem mer,
az lesz csupán a legparányibb s gyáva!
Fiatalok, az élet meg sem állna,
ha egy kiesne közületek gyáván,
és bandukolna elhagyottan, árván
és menne, menne lidércfény után csak,
fiatalok, ma rátok ezek várnak.

Mikroszkópok és rettegett katedrák,
úrállomások: a csillagoknak titkát
ti fejtitek meg. Rátok vár az ember,
reménnyel, vággyal s örök szeretettel.

Huszonhat éve itt, ez iskolában
verejtékeztem. És a vén diák ma
zöld szalagot fűz gomblyukába, hátha
veletek lép a jövőt termő mába.

Csak előre! Csak semmi félelem! Hisz:
nem ember az, ki nem remél és nem hisz!
Én a vén diák kiáltom: vivát!
Bízzon, reméljen minden kis diák!

HAZAMENTEM. HAZA?

Oly beteg voltam.
Az autóbusz robogott velem.
Nézegettem a falvakat,
Cseklész, Magyarbél,
végre Szenc.
Rögvest akadt pár régi jóbarát.
Szervusz Öcsi!
Megjöttél? Élsz még?

S a rossz szívem forró ritmusba kezdett.
Élek fiúk.
És ti hogy' éltek?...

Beszélggettünk mezítlábas gyerekkorunkról,
amikor iskolába menet
nevetgélünk,
hónunk alatt a palatábla,
palavesszővel írva rajt' a lecke
s észre se vettük, hogy a leckét
lenyalta egy ugra-bugra kecske.

S lám, messziről kiált és siet felém
legjobb barátom,
kivel bejártuk valamikor az erdőt,
ismertünk minden bokrot,
tudtuk, hol lelünk vadgalambot,
hol ugrik át fölöttünk a szarvas.

A fűben fekve
ő Petőfit szavalta,
én a Toldin merengve
néztem a kék eget,
boldogan, nevetve.

Most ilyesmiről csevegtünk,
két öreg barát.
Másról is,
hogy zászlós volt a magyar hadseregben —
s a boldogságtól kábulatba esve
hallgattam, nem, nem a háborút idézve.
Kezet nyújtott,
visszaszólt még, sietett:
elvárlak, látogass meg,
s ő a jó barát
ezt kiáltotta
s bohóm, kamarát!

Majd sóbálvánnyá váltam.
Vajon hol vagyok most?
Szencen?

Nyugodj meg szívem,
hisz ez a város,
ez már Senec.

SZERETEM EZT A FÖLDET

Szeretem ezt a földet, melynek majd a hantja
egyszer rám hull és testem eltakarja,
amely fölött a lelkem úgy lebeg,
mint selypes szó az édes gyermekek
csöpp száján, tán sírva, tán nevetve,
de soha, soha végleg elfeledve.

Szeretem ezt a földet, hisz belőle
ébredt a testem, enyhe levegője
itt lebeg, néha hűsen, néha égve,
néha elaltat, néha ébreszt ha dőre
álom vakít el s aludni kívánnék,
akár a lomha, sötétbarna árnyék.

És szeretem én, mit e föld terem:
füvet, virágot, tavat. A kezem
megsimogat fát, enyhe halmokat
s ha rámperelenek vidám madarak,
és fejem felett száz csillag ragyog,
a sötét éjben is boldog vagyok.

Szeretem a lenge nád neszét,
nem bánt csípős asszonyi beszéd,
hisz oly édesek az öreg asszonyok,
apró szemükből pislá fény ragyog,
s a kamaszok, a virgonc kis csikók,
a csitri lánykák, szájukon a csók

még csak rügy, holnap bimbó és virág,
életet termő, ma még zsenge ág. —
Ez az én földem! Itt porladnak sorban
az őseim, a szívük szép csokorban
foszlott humusszá és lett örök élet:
szikra, láng, tűz, vér, dac, — mind bennem élnek.

Malmokat hajt a folyó csendesen,
sziklát koptat a csermely. Meglesem,
hogyan ragasztja fészket fel a fecske
reám vigyázó öreg ereszemre.
És szeretem bíz gyakran magamat,
olykor ezt is kell s nem csupán szabad.

Jaj, mennyi szépet ad ez a világ!
Szeretlek élet! A szívemen át
csörög a jóság ezüst csermelye, —
ó, mennyi csermely, patak kellene,
hogy egy tengerré váljék a világ
s benne újuljunk, emberszív-csodák.

Szeretem ezt a földet mindhalálíg.
A miénk! S mi az övé! Meg nem másít
bennünket hamis szellemek szava,
mindig csak ide térhetek h a z a !
S ha fáradt lábam a nagy úton átment,
itt sóhajtom el az utolsó áment.

GYERMEKEMNEK

(Beteg édesanya szavai)

Gyermekem, csendben haza szállok hozzád
s míg alszol, nézem édes arcodat.
Karácsonyra, ha Jézuska akarja
találkozunk és beszélünk sokat.
Légy jó s imádkozz szépen minden este,
fogadj szót otthon, drága gyermekem.
Álmomban itt vagy velem minden éjjel
s ilyenkor, hidd el, olyan jó nekem.

Kicsikém, ha most mellettem lehetnél,
tágra nyitnád szép ártatlan szemed.
Itt a csillagok fényesebben égnek
és ezüstösek fõnn a fellegek.
Itt teremnek a karácsonyfák és az
angyalok erre járnak szüntelen.
Te még jó vagy, te láthatnád is õket
és beszélhetnél velük kedvesen.

Életkém, kár, hogy nem vagyok most nálad!
De megsúgom az angyalkáknak itt,
hogy vigyázzanak rád nappal és éjjel
s legyenek szépek gyermekálmaid.
Ne rúgd le éjjel magadról a paplant,
mert megfázol — és akkor, édesem,
az édesanyád még többet fog sírni.
Vigyázz magadra én egyetlenem.

Angyalkám, itt a fák az égig érnek
és hó fõdi a magas hegyeket.
Sok édesanya várja a karácsonyt
s bizony a könnyünk gyakran megered.
De te légy vidám, kis szíved ne fájjon,
most is veled van a te jó anyád.
Még álmomban is a nevedet súgom
és csókolgatom édes puha szád.

Kicsikém, most már búcsúzó is tõled,
de nemsokára hazaérkezem,
a kis Jézuska meglásd, eljön hozzánk.
Te majd kezvedbe fogod két kezem
és úgy fogunk majd imádkozni ketten,
megkérleljük az Égi Kisdedet,
hogy el ne hagyjon soha, soha minket
s boldog lehessenek szívecském veled!

NAGYCSÜTÖRTÖK

Nem, nem,
Ez nem az utolsó vacsora.
Rátok hagyom testemet s a vérem.
Hogy bennem éljete és vélem.
Hogy érezzétek testem erejét,
Hogy vérem árja zúgjon bennetek,
hogy velem együtt,
velem s énbennem örökké éljete.

De mielőtt e kelyhet ízlelitek
s a kenyeret, mely szátokban elfoszlik:
oldozzátok meg saruitok szíját...

Péter ne kérdezd most, mit akarok!
Jakab, tölts meg egy vedret tiszta vízzel!
János végy kendőt, vétkeket törölni...

Üljete le, hadd mossam lábatok!
Péter! Ne szólj! Ha lábad nem mosom meg,
nem ülsz majd egykor égben jobbomon...

S Péter kiált:
Uram, moss meg engem!
A kezemet is, a fejemet is,
Uram, én szerelmem!
Elég Péter!
Elég ha a lábad megmosom ma,
tiszta lesz majd a földön és az égben...

És most vegyéte e kenyeret...
mert ez az én testem...
és fogadjátok ezt a kelyhet...

Mert testemet ettéte,
véretem vettéte,
és én veletek maradok,
örökre s el nem hagylak benneteke
soha!
Legyen számotokra örök és szent
ez a kenyér s bor színében
élő vacsora.

MENNYBEMENETEL

Rügyes ágon aranycsillag,
csillag körül felhők fodra,
egyre feljebb száll a csillag,
fénye szikrát szór a Holdra,
beragyogja a világot,
lengeti a rügyes ágot.

Földre két fényrügy ragyog le,
fényes két seb, mit bevágtak
hegyes szegek két szent lábba,
két fényes seb néz remegve,
két fényes seb két szemedre,
hogy ne légy vak alkonyatkor,
hogy ne maradj magad akkor,
midőn kínoz árvaságod,
a két sebet nézd és látod,
merre keresd szent világot.

Rügyes ágon aranycsillag,
csillag körül felhők fodra,
felhők felett puha kékség,
csupa kékség, csupa kék ég —
nem a semmit látod benne,
tüzes fény hull két szemedre.
Nézz csak, nézz a kék magasba,
ott rügyezik az ág, melyen
aranycsillag ül a mennyben.

Aranycsillag aranyágon,
reszket fénye a világon.
Az a csillag itt van egyre,
fényét hinti két szemedre,
s két seb, két rügy a lábán,
utat jelez, hív magasba,
oda, ahol örök kékség,
örök kékség, hófehérség
trónján ül az aranycsillag —
mennybe szállott, hogy kövessék
kik utána néznek bízva:
csillagfényben i t t m a r a d t a k.

PÜNKÖSD

Talán tavasz lesz mégis,
Reggel tele volt csillagokkal a kertem.
Gyermekláncfű sárga aranya
nevetett a zsenge füvek közt,
talán a csillagok szórták le
hajnalban, búcsúzáskor...
mert a csillagok is elbúcsúznak,
akár a nevetés,
de itt hagynak egy csepp aranyat,
hogy legyen mivel játszadoznia
a hajnali szélnek.
Éreztem, tavasz lesz.
Mit néztem volna a pajkos fellegek
csipkés fodrait, én, ki arannyal
játszhatom harmatos fűben!
Szálljatok felhőpamacsok,
én itt maradok,
hol színaranyban nevet a csillagok emléke,
hol, hajladoznak a nárciszok, epekedve,
büszkén s mégis tele vággyal esengve.
Kell-e több ennyi örömnél?
Kell-e édesebb hír a fecske szavánál,
a gólyák csőrének kelepelésén
túltesz-e a szerelmes perlekedés
a szépséggel teljes kikeletben?
Mit mártsak aranyba:
a tollam? Vagy az ujjamat?
Tamás sem merte érinteni ujjával a testet,
a piros sebeket...

De van valamim. Valami nagy, nagy kincsem:
a szívem!
Néha arany,
néha ezüst,
néha lila, néha piros,
néha nyugodt
s néha vad dobogással
ki akar bordáim közül lázongva szabadulni
s repülni szeretne,
fel, fel, fel a magasba! —
De csendre intem,
ne siess, maradj itt
a földi csillagok seregében.
Itt várd pirosan a Tüzet,
mely mindjárt ideröppen
s erős lesz mind, aki gyenge,
bátor lesz mind, aki fél,
tudós lesz mind, ki tudatlan
s gazdag lesz, ki nyomorult...
Lapulj meg a virág-csillagok víg özönében,
pirosan.
Közeleg már a Tűz. Jön le az égből
s betölti melegével a béna világot,
pirosan, hevesen a megígért minden erőknél
Parazsa,
a Lélek!
S te?
Szívem, most már szállhatsz s örömmel örülhetsz!

SZERETET

(Szent Pál: 1, Kor 13. - után, szabadon.)

Megpróbáltam az angyalok karával szólni,
szinte szárnyalt a hangom azokéval,
kik glóriázva zengtek
hideg éjben a szűk Barlang felett;
de énekemben nem volt szeretet.
Mert nem zengett az ének, csak csörömpölt,
pattogó húrok sok borúja pengett,
a húr feszült, az érc jaj, megrepedt
mert
nem zenélt benne szeretet.

Jövendöltem, szakállas próféta lettem,
csak önmagamban kerestem a szépet,
nyáladzott a szám és kéjes szép szavakkal
festettem meg az ujjongó jövendőt,
de prófétáló ajkam remegett —
nem melengette enyhe szeretet.

Minden titoknak csak tudója lettem,
minden tudományt habzó szájjal ettem,
hitem előtt a hegyek megremegettek
s mit ért mindez? Csak egyre reszketek.
Nem tudhattam, hogy mennyire hiányzik
a simogató puha lehelet,
a szeretet.

Ruhámat odadobtam a ruhátlanoknak,
testemet tűzben égettem pirosra,
od' adtam magam égő áldozatnak,
de hasztalan, még valami hiányzott,
ez a valami lett volna a minden,
de ez a minden nem égett szívemben,
a gyémántot is megemésztő,
égből a földig érő,
a képzeletnél többet érő,
titkokat titokkal mérő
valami, amit rejtnek az egek, —
a szeretet,
a türelem,
mert ez a szeretet,
a jóság, mely még nagyobb szeretet,
az alázat, a magam megvetése
s nem önmagamban öröm keresése,
harag helyett a bocsánat igéje,
rosszért jót adni,
leköpest feledni,
boldogságot csak igazságban lelni,
mindent túrni, a hihetetlenet hinni,
remélni és az elviselhetetlenet
csendesesen elviselni, —
szeretni!

Mindezt nem tudtam eddig,
mindezt nem értettem eddig,
mindezt nem reméltem eddig.

Én százszor, ezerszer ostoba!
Nem sejtettem, hogy a szeretet soha
nem szűnik meg.
A próféták szava
egyszer véget ér, elhalkul, akár
a tóba hajított kavics-rajzolta fodor,
nyelvem alatt a szép szó semmivé lesz,
a tudományom fűthöz s a pernyéhez
lesz csak hasonló s újat már nem épít,
észrevétlenül, csendben elenyészik.
Mít most ismerek széthulló cserép
és prófétálásom cseréptöredék...

De, ha eljön a nagy Tökéletesség,
elhallgat a csörrenő cserép.

Míg gyermek voltam gyermekként gügyögtem,
gyermekként éltem,
világmegváltó gondolataimmal
gyermekként döcögtem
s jaj, elítéltem mindent, mint a gyermek,
játszogattam gond nélkül, mint gyermek,
de, hogy itt állok a férfikor delén,
szerte szórok most bizony, szerte én,
mindent ami megcsalta a gyermeket,
már int elém a távolból
és érzem, közeleg
a szeretet.

És már tudom: még csak tükörben látok,
szemem fedi a homály és a hályog,

de érzem, egyszer én is színről színre
látom meg azt, mit látni vágytam már ezerszer,
most még csak meg-megbotló a tudásom,
de egyszer majd mindent úgy ismerek,
ahogy most mások látnak engemet...

De addig vezet és biztat a Remény,
a Hit erősen tartja jobbomat,
rám vár a part, a cél
a Szeretet.
Ez a három, ez vonzza szívemet!
Minden múlandó!
Csak a legnagyobb nem
mert egy marad csak örökre meg:
a S z e r e t e t

A KISDEDHEZ

Ne lepődj meg, hogy ritkán írok,
sokat vitáztam önmagammal:
mikor jön el szobámba zengve
a glóriázó fényes angyal?

Bitang Heródes félt a fénytől,
nekem megfagy sötétben testem,
de hidd el, barlangos homályban
mindig a fényről énekeltem.

Faragtam fura furulyákat,
báránkákat tereltem éjjel,
elaludtam sok álmodással
s ébredtem fagyos ébredéssel.

Nem Kisdedem, nem panasz hangja
ez a furulyás méla ének —
egy nemszeretett ember vall ma
szerelmet Tűznek és a fénynek:

Békesség legyen lenn a földön
s legyen dicsőség fönn a mennyben,
szeresem azt, ki megérdemli
s legyen ki engem is szeressen.
Gügyögő ajkad csurranó méz,
angyalok közt Ember maradtál,
szíved puha rügy, bíbor bimbó,
kenyértelennek nyitott magtár.

Hiszek Benned! De csak Tebenned.
Nem azokban, kik mézes szóval
köszöntgetnek az érkezőknek
s búcsúznak minden távozóval.

Hogy ritkán szólok, meg ne lepjen.
Vitába sosem szálltam Véled.
Fáztál, szenvedtél... S ne lássa
a Pompa rongyod s szenvedésed:
csillagszikkával szórta arcod
és önmagát dicsérve Benned, —
fényt hintett rongyos jászolodra —
így lássanak majd, kik keresnek.
Kis Gyermekek, Betlehemben síró
köszöntelek s nem bánom, én nem, -
ha azt mondják: lám, bamba pásztor...
csak énekelni vágytam szépen.
Énekelni és furulyázni,
főpapokkal vitába szállni
s barlangodtól a gúny hegyéig
bátran csatázva meg nem állni.

MEGHALT A TESTŐR

(A halálában is élő Fábry Zoltánnak)

Halott.

Meghalt, aki keményen állva lázadozott.
Nem emelte jobbát sisakjához gyáván,
keménycsőrű sasok
pillantásával nézte az állandó nyüzsgést.
Nem verekedett,
nem is gúnyolódott,
szeretettel óvott minden kis költő-verebet.
Ki félre tartott, annak
fölébe tárta szárnyát,
s szívének pelyhes ágját vetette meg,
amelyben puha szeretet volt.

A testőr meghalt...Nem, nem! Él!
Nem ácsolt számunkra soha kalodát.
Vigyáz ránk most is s minden időkbén.

De a verébfiókák
élnek s boldogságra vágynak,
bambaverseket verklizik a csőrük,
és önmagukat dicsérgetve játszanak.

Vigyázzatok!

A testőr él s figyel!

Pajzán játékokotok

fel ne verje a nyugalmas erdőt!

Szívünk, a szép kristályváza,
vagy bűgő, szivárványszínű kagyló,
zenére vágjuk.

Kis verebek, ha tollatok megázik
a zápor után,
mitévők lesztek? Tudtok még repülni?

Mondom néktek,
figyeljétek a testőrök szavára!
Én láttam őket, hallgattam is őket,
szívemben még ma is duruzsol
a testőrök szava.
Kagyló vagyok s ők a tenger
lágú hangú moraja.

Ha szóltok, vagy énekelni támad
kedvetek, és érzitek a Mának
korparancsát,
akkor csak énekeljétek!
Igen...valahogy így...
S mi mindnyájan elmondhatjuk:
enyém, tied, övé
e kedves költemény.

TANÁR ÚR!

(Szalattai Rezső emlékére)

Tanár úr, én, most, még egyszer, újra
felelni szeretnék... jelentkezem.
Ott ültem a harmadik padban,
pozsonyi kisdíák,
egy kissé félszegen,
Mi, szegény bejáró tanulók
Tőled tanultuk meg, hogy emberek vagyunk.
A padok közt járkáltál,
mint bokrok között a szálfa
s beszéltél,
nekünk!
A falon közömbösen ásítózott a tábla,
mellette a Világ térképe függött,
ez is Téged hallgatott.
Te a földrajzot magyaráztad, mi meg
oly áhítattal nézetünk Tégedet,
mintha egy másik bolygóról jöttél volna hozzánk...
Ez Ázsia, lenn Afrika
s ez itt, ez a furcsa szörnyeteg
Európa...
Lám, földrajzot tanítottál s mi mégis
Adyt, Móriczot hallottuk csendes szavaid mögött
s a kis falusi szegény
diák érezni kezdte:
mit jelent élni A váro s p e r e m é n.

A gimnázium udvarán sötétzöld gesztenyék
bókoltak bölcsen.
S mi a korán kelő,
éjfélkor ágyba bújó,
fáradt kis magyarok,
a térképet néztük
és kitekintve az ablakon
szemünk el-elkalandozott...

A vár sötéten, üres szemekkel nézett be ránk.
Igen, amott a várlepcsők mentén
állott a ház, igen, az ott,
hol az éhező, sovány
Petőfi lakott...
Tanár úr! Te a térképre se nézve
beszélsz,
s mi, szinte megigézve
érezzük azt, mi szavaid mögött
lobog.
Meghallgatjuk a római s görög
regéket is
türelmetlenül,
mert tudjuk, ezután lyukas óra lesz.,
és akkor bejössz,
Karinthyt olvasod,
Móricz Erdélyéről beszélsz
s megtanítasz arra, amit jelent a
Légy jó mindhalálig...

Tanár úr!
Tanár úr kérem...

Szeretnék még mondani valamit...
Késő...
Már nem lehet,
letelt az óra...
A lelketlen pedellus csengetett...

ÖREGASSZONYOK

(Március 8-ra)

Jó, jó! Jól van. Csak ne szerénykedjete!
Az Édesanyám is öregasszony,
két kezefején kéken duzzadnak az erek.
Pedig — vagy negyven éve már —
hogymegsimogatta kalász-szín hajam.
Ma arcomra téved tenyere,
oly puha még és oly meleg!
Pedig már arcom a görcsös újjal
egymást súrolják...

Öregasszonyok!
Tudtok-e még tollat fosztani őszi este?
Tudtok-e még diót törni ünnepek előtt?
Mézet keverni, ha bennünket köhögés kerülget?
Tojás sárgáját cukorral kikeverni?

Öregasszonyok, hát nem lettetek vének?
Az én anyám ma is négykor ébred —
az én anyám fél ötkor mosakszik —
öt órakor imát mond, vizet hoz, begyűjt!
És reggel hatkor tejet forral,
az unokáinak, apámnak s magának.
Kenyeret szel, vaját ken, — de addig nem eszik,
míg nem lakik jól a többi...

Öregasszonyok! —
Lám, nem lettetek vének!

Anyám se vén!
Csak fehér a haja,
csak szeme alatt lett ráncos az arca,
keservre, kudarcra
gondol
A kályha mellé ül, az unokáit nézi,
de a lelke felém száll, simogat, becézget.

Én, kanálnyi mézet keverek egy félcitrom levébe.
Nem tudom, mit hoz még a jövő,
de méz is kell
és öröm is kell,
hogyan a szívem evvre virágozzék!

Öregasszonyok!
Nagyanyók,
édesanyák, kedvesek!
Rázzátok ki kontyotokból a telet!
Március van!

Két nagyanyámat ismertem réges-régen.
Az egyik szoknyái fodrai közt
számomra kockacukrot rejtegetett,
a másik fejőszéken üldögélt az eresz alatt,
ráncos tenyerében mustármagot rázogatót
s nevetett,
ha gyenge kis ujjam a tenyerében
az M betű csatornái közé
beterelte a sárga csöppnyi golyókat.

Öregasszonyok!
Március van!
A kezeteket csókolom örömmel,
a kockacukrot ropogtatom egérfogaimmal,
a mustármagot tenyerembe veszem
s megpróbálom a M e m e n t ó árkaiba beterejni;
— s megcsókolom eres kezetek.
Csak simogassatok,
hadd kússzam öletekbe, hogy dédelgessetek!

PARASZT-FRESKÓ

A sárgult tájon ballagott,
jaj, ment az ősz ma reggel.
Szembe jöttek füvek, fák
didergő körmenettel.
Átlépte a dombokat,
átlépte a nagy fákat,
és magában vihogott —
az útjába ki állhat?

Az alvég felől kocogott,
hátán sok rőzseággal,
egy emberféle, ki csak volt,
rőt, őszülő hajával...
Te is enyém lész, öreg,
majd hívlak a hús széllel! —
S letakarta két szemét
két sárguló levéllel...

Mentek utána mind a fák,
bús kukoricaföldek
deret virágoztak már,
nem ragyogtattak zöldet.
A templomban ének szólt,
hullámzott, felsírt, sajgott.
Az Ősz megállt vad esővel
verte a templomajtót.

Egyszerre kitárult s a fény
belülről rája röppent.
Valaki diadallal rászólt:
Ő reszketett, meghökkent —,
iskolások álltak ott,
sok fruskalány s kamasz.
Az Ősz megfordult és elrohant:
Győzött az új tavasz!

VERS A LÁMPAGYÚJTOGATÓRÓL

Öreg volt. Lassan, roskadozva lépett
a szürke utcán. Valahányszor láttam
gyermekszívemet elfogta a részvét.
Pedig fény támadt mindig a nyomában,
csak felnyújtotta botját s a sötétség
eltűnt. A gázláng fehér fénnel égett.

Ilyenkor aztán irigykedve néztem.
Ő tovább ment s csak árnyéka kíséerte,
hol nőtt, hol fogyott, míg a sarki háznál
elnyelte az éj. Árnyék lett a bére.
Míg más nevetett vidám lámpalángnál,
kialudt a tűz pislogó szemében.

Vén lámpagyújtó, hogy szerettünk este!
Hogy vártunk rád és lángoló botodra!
De ki vett észre, mikor kora reggel
eloltottad a gázlámpákat sorba?
Izzott a nap s te hunyorgó szemekkel
néztél motyogva vén varázshotodra.---

VÁLASZ AZ ŐSZI RAPSZÓDIÁRA

(Petőfi Sándor válasza Krista Bendová
Őszi rapszódiájára: 1956)

Hol estem el? Ne kérjé asszonyom,
mert minden szava átok, vádbeszéd.
Csontjaim fölé díszes sírhalom
soha sem borult...
Mellettem szerteszét
munkás, paraszt és hős diák pihen.
Ősz van.
Porladunk sírunk mélyiben.

Miért írt hozzám hát rapszódiát?
Ódát várnak a vérző páriák.

Le a vörös zászlóval?
Nem. Te jól tudod,
hogy piros vérem arcomba futott,
míg elharsogtam: *Szent világszabadság*
és testem is a közös sírnak adták.

De zeng az ének. Lelkimmel rokon.
Én is vérzem a barikádokon.

Diák gyerek és munkás újra egy,
folyik a vér és nő a hullahegy.

Fekete fátylam ez a magyar fátum.
Szívembe orosz szurony vert sebet,

hiába várt az aradi bakó,
az öreg szláv Bem árván könnyezett.

A Kárpátoktól le az Al-Dunáig
elfojtva újra zümmög most a nóta,
mert minél inkább izzik az acél,
annál keményebb...
Tudod, mi most a cél?
Tudod, mit tesz ma, aki verset ír?
Diágyerek, munkás és minden béres
kiáltson Veled a novemberi éghez.
Írj, verset írv, de versed ne legyen
csupán szajkózott szavaknak szürke árja,
hidd el, lesz ki a végső szót kivárja.

Krista Bendová! Csengő szép szavad
egyszer letompul.
Síromat belepte
bojtorján, fú és zörgő őszi gaz.
Küldök pár szálát. Színtelen, de mégis
szabadon nőtt, szúrós, nem babér,
csak biztató vigasz.
Szabad a költő. Légy Te is szabad,
itt lebeg lelkem, itt felettetek,
kísértetként, kit sírjából kiteptek,
s ajkukra vettek elnyomó gazok.
Petőfi szabad, és nem nyughatik
míg Hajnaunál Hajnaubb hadak
bérenceik bilincset csörgetik.

Vigyázz: költő. Jós légy és harsona,
Pacsirta s mégis Isten ostora.

AZ ÚJ HAMIS TANÚ

(Válasz Karol Markovič
Andrej Cabánt magasztaló cikkére, 1956.)

Állj elő vén Márkus, vedd le a süveged,
Hadd süsse a napfény galamb-ész fejedet.
Nem én hívogatlak, nem én várom hangod,
kései utódod húzza a harangot.
Húzza és cibálja, régi kürtje csorba,
köpönyeget váltott, téged vár a torba.

Téged ébresztgetnek, halld meg Andrej Cabán!
Gyászos óra kondul vértanúk alkonyán. —
Sírodból kiássák porladozó csontod,
ha nem is akarnád, újra csak elmondod,
amit akkor írtál, gyűlöletből égve,
míg égre kiáltott Ábeleknek vére.

Kirabolt a honvéd? Megbecsült a német.
Bitót és aranyat föl váltva ígértek.
Azt megérdemelted, ezt meg bérbe kaptad,
mégis megmaradtál örökre szabadnak.
Most, amikor újra a gyöngébbik vérzik,
ellene, n a g y b á t r a n szavaid idézik.

Tomori törökkel vívott véres harcot,
Czibaknak nevére halványulhat arcod,
Kapisztrán kereszttel rontott a pogányra,
Lőrinc pap Dózsával urak udvarára.

S te? Naplódát írtad kárörvendő kedvvel,
régi irigységgel, örök gyűlölettel.

Neked Világosnál meghasadt a hajnal,
ránk fekete alkony borult gyászos jajjal.
Aradon aratták magyarok vetését,
te Bécsbe futottál hajbókolni hétrét.
Ítéljen az Isten! Nem ítélek én meg.
Ma sem változott meg hőn szeretett néped.

Nos végeztem volna. Nem is mondok többet.
Most már rád hányhatják a fekete földet...
Szavad tolmácsának még pár szót üzenék
ha a kerék fordul, úgy mint fordult nemrég:
ne Lehel név alatt, próbálgassa szárnyát,
ezen a szitán már a gyermek is átlát.

Álljon ki merészen s amit most írt rólad,
írja meg akkor is. Fekete naplódát
másolgassa bátran, megbocsátunk érte,
szánalommal nézünk akkor is szemébe.
S ha másként zengene ajakán az ének,
Uram bocsáss... Kapna talán püspökséget.

TAVASZ LESZ

(Agárdy Gábornak szeretettel: 1979. március 16)

Időjárás jelentés...
Nos, halljuk, mit mond a sok tudós,
ki kormányozni szeretné a szelek járását,
havat, ködöt, esőt,
fellegek lomha vonulását —
nos, jól van, hallgatom.
Várható időjárás holnap:
felszakadozó felhőzet,
helyenként átfutó eső,
az évszakhoz képest meleg idő...

Elég!
Pár hete hallom ezt a nótát
s az idő mégis borús és szeles.
Jóslat: csak szófia.

Mihez értetek, ti meteorológusok,
kik a légből kapott üzenetben bíztok,
hiszen magatok sem hiszitek, mit a
rádióban kürtölök naponta.
Bocsánat. Én jobban tudom nálatok,
hogy tavasz lesz, vagy már van is
és ez a hír nem légből kapott
s így nem is hamis.

Tegnap egy nagyváros utcáit róttam,
megállva egy-egy kirakat előtt —
s egyszerre szembe vélem
egy utcaseprő tolt a kétkerekű
taligáját, csoszogva, vénen.
Felé fordulva sajnálkozva néztem
hogyan söpri fel mellettem a szemetet,
szerteszórt papírt, széttépett levelet,
melyben talán a hűség, panasz, vagy a szeretet
rejtezett lágyan.

Megálltam, ránéztem, s egy kissé vártam.

Az utcaseprő rágyújtott, ahogyan szokta,
motyogott s imbolygó ládájába szórta
a sok-sok eldobott
szürke, elejtett limlomot.

És ekkor dobbant a szívem szokatlan nagyot.

A szemetes ládán, drótra csavarva
orvosságos üveg ringott
telistele hintázó hóvirággal
s a hóvirágcsokor
boldogan nevetett,
sőt, mintha hívna valakit,
pajkosan integetett:
Jertek ide bölcs meteorológusok,
tartsátok kelyhemhez a mikrofont!
S az utcaseprő kocsjának szélén
a hóvirágcsokor tovább nevetett:

Elűzöm a böjti szeleket,
megtisztogatom a felhőkkel bemocskolt
legszebb ígéretet,
a selymes kék eget.

Figyeljete!
Időjárásjelentés:

Megjön a tavasz.
A városi utca vén kulijának
szemetes ládáján hintázva jelentkezem:
Emberek, tavasz lesz,
segítsetek elűzni felhőt, ködöt és borút,
gyűlöletet és ostoba háborút,
nem kell Ábelek vére,
mely felkiált az égre.
Az én meteorológiai jelentésemnek vége...

Kedves hallgatóim,
a bemondó
egy Utcasarkon álló
szemeteskocsi oldaláról beszélt.
Híreinkkel holnap jelentkezünk,
hallgasd meg Világ,
én beszéltem:
a Tavasz csengettyűjével csilingelő
HÓVIRÁG.

A FORMA ÉS A LÉNYEG

*S. Karcsinak ajánlom szeretettel ezt a verset a kis István
második születésnapján*

Pajtás vigyázz, az öröm meg ne ártson!
Ma lett két éves Istvánka fiad.
Szemében Csaba álma s vágya ég,
Vérében Géza hajrá-ja riad.

Mondd, forma Ő, vagy lényeg? Te tudod,
mit ér a forma s mit jelent a név:
Zoltán, István és Anikó. Ne félj!
E három gyerek egyszer visszanez,
a szemük fénye láng lesz, mely lobog
és himnuszt zeng a szikrának, ami
belőled pattant.....

.....
Nehéz óborok
mellett ülünk majd, mosolygunk s a füst
szivarunk végén kékesen kering.
A régi álmok lopva visszajönnek,
aranypénzt szór lábunk elé az ősz
s a két öreg szív csatázni kezd megint.

Zoltán fiad ős kuruc dalt dúdol,
Anikó fűgén ebédhez terít,
István felolvas majd a Toldiból.
Így lesz a forma lényeg és való.

Ha vasból voltunk, porunk vas marad,
s ha álmodoztunk, akkor is megérte,
mert, hogy mi mertünk, az tán forma vőlt,
de ők a lényeg, ők az akarat!

ÁLLUNK

(Ez a vers az első költemények közül való. A II. világháború idején írta harmadéves hittudományi hallgató korában Esztergomban 1943. októberében, 120 pap-növendék közös rózsafüzér ájtatossága után)

Rózsafüzérét lassú áhítattal
csörgeti százhusz tüskés rózsató.
A gesztenyék is rámsírnak a lombot,
zörgő avarban fázósan bolyongok,
a két orcámon izzó rózsza nő.

De Isten után markolnak az ágak.

A Bazilika kupolája ég:
Aranyfényét az égnek visszaadja,
hogy új világ, ha virrad, virradatra
aranykürtökkel harsonázza szét,

hogy: élünk, hittel, tűzre várva!
A homlokunkon fényes jel ragyog.
Remélünk. Vérben: tűrve. Állva
kiáltjuk: jöjjön élő vagy halott,

szurony, vagy álnok rókaelkű „testvér“,
sortúzzel, vagy csúf Júdás-csók után.
Hiába! Kereszt fénye nem fakul,
a Boldogasszony karja sem lazul.
(Mézcsöpp ajkán a szó nem szó
csupán!)

Jöhet vihar: tar fákat földre gyűrő,
rút fürgeteg, mely égre szór sarat,
piszkot, lucokban poshadt levelet,
minket ölel az Örök-Szeretet,
az Ő szava a szívben ott marad,

szemekben tűz lesz, ökölben feszül,
fülekbe cseng: „Csak türelem, erő!
A lelkek rátok várnak szomjasan,
az Égnek rátok roppant gondja van.
Előttem nem áll le nem dönthető!

Szavamra: romból fényes város épül.
Szavamra: táru! mind, ami csukott.
Szavamra: égre roppen a kereszt,
s mint gyümölcsből a kivágott gerezd,
kihull ölemből, aki nem futott

nemes versenyben zöld babér után,
s felé fordítom égő haragom.
De, ki rengések között is megáll,
az fölé örök Jobbom áldva száll,
s feléje tárom hívó két karom...”

Rózsafüzérét lassú áhítattal
lepergette ma százhusz rózsató.
A glóriát rá már ujjongva mondom.
Azt sem bánom, hogy halott sárga lombon
lépek. Szívemből még ma rózsza nő!

ÖREG AKÁCOK

Öreg akácok, miért siettek
az égig nőni? Ágakok
törött, korcs. Parázs lesz belőlük;
higgyétek, kinek vágya túlzott,
kinek reménye a nap felé tör,
az földön marad. Lucskosan
járja sáros útját s felette
szellő suhan el pajkosan.

Itt álltok szárazon s kevélyen.
Akárcsak én. Levéltelen.
Ágakokon vén varjú gubbaszt.
Rügyetek alszik s félelem
riaszt, ha csonka ujjatokra
nézek az ablakomon át.
Magányos ember érzi csak, hogy
bennetek látja önmagát.

De jön a nyár s fehér virággal
bólogattok majd édesen.
Lesz, aki így szól: akácillat!
Érzed-e szívem Édesem?
Akkor majd ablakom kitárom
szobámba hívlak. Illatod —
vén, virágtalan testvéredtől —
akácom el nem tilthatod.

Öreg akácok, álmotokra
vigyáz most szemem. Vén legény
vagyok, akár a borzas varjú
amott a szomszéd jegenyén.
De kivirágzunk! Legyen a bérem
fürtös, fehér akácvirág,
szeretet, méz, mosoly és forró
szív, hiszen olyan szép a világ.

MÁTYUSFÖLDI VIGASZTALÓ...

Mátyusföldön köd szitál,
Csallóközben köd szitál,
legendákban hiszek én,
forró szívet viszek én.

A szép szó most ballada,
mintha sorsom vallana.
Vándorbotom rózsaaág,
terem e föld rózsafát.

A vadócban él a rügy,
Hernád partján szép a fütty,
Késmárk felett száll a dal,
virágot rejt az avar.

Kell bokréta s régi dal,
hisz a szívünk fiatal.
Vén süvegünk megfakult,
tépett ronggyá lett a múlt.-

De zengnek a méhesek.
Rügyek, bimbók éhesek,
szomjasan és csendesen
álmot szőnek kertemen.

Őszi Bakony álma köd?
Tisza partján vár a rög,
Sáros ege kék regét
mond. Tűnik a messzeség.

Ha nem is vár lakoma,
Rád gondol sok jó koma,
s anyád-főzte jó ebéd
illata száll. - Szóbeszéd

ha ostorral csapna is,
nem hiszi azt csak hamis
sógor, szarka s fekete
dögmadarak serege.

Gellért püspök örködik,
szép nyelvünk így nem törik.
Walter hallja még ma is,
hogy a dalunk nem hamis.

A legenda hófehér,
éltet, mint a jó remény.
Botod hallom, hogy kopog,
szívem felel, úgy dobog.

Éltet Tokaj színbora
s lelkünk gyöngyház hímpora.
Betyárosan megyek én,
varjú les a jegenyén.

Duna partján ballagok,
harangszóra hallgatok,
harmatgyöngyös hajnalon
dal fakad az ajkamon.

Testvér, sírni nem szabad!
Bár a szíved megszakad. —
Szép palást a szeretet,
betakarja szívedet.

Kopogjon csak jó botod,
s bár süveged jó-kopott,
illik még rá a virág!
Megsüvegel, aki lát.

MA MÁR TUDOM

Igen, én már tudom,
az utcaköveken
nem terem színes, illatos virág.
Csupán a kövek közötti résben
nő ki a gaz. Az is félve, szerényen.

Bizony ez az élet:
kövek között megbújva félni,
nehogy egy kamasz-szél,
vagy emberalkotta, berregő motor
széttaposszon.

Pedig élni kellene. Élni!

Nemrég ily vad autóban ültem,
és örültem,
hogy a fák hogyan futnak az út szélén.
S egyszerre az autó megállt.
Gépzavar...

Akkor láttam meg, a fák állnak
s boldogan bólogatnak.

Mi rohantunk csak. Ők álltak, egyhelyben
maradtak...

Így volt... Álltak... vigyáztak, nehogy
nekihajtsunk a hideg halálnak.

Álltak s ránk vigyáztak.

Autónk még kissé berregett,
prüszkölt és sóhajtva megállt.
Kiszálltam. Néztem a kék eget,
mely alatt fecskék röpdöstek vidáman. —
Csak álltam.

Hát ilyen az élet?
Csekélyke géphiba?
Vagy kifogy a benzin s a motor megáll?

Bizony.
Bennünk is működik egy motor szaporán.
De mi lenne, ha úgy hirtelen
megállna ez a tűzpiros motor!
Ki töltené föl?
Az ember soha.

Új benzint az embertől nem várok,
mert az ember
az emberhez mostoha.

Vigyázzatok nagyon.
A benzin kevés,
egyszer kifogy
s valaki az útszélén, talán
stoppra várva,
szomjasan, ki tudja meddig
várakozni fog.

GYÖKEREK

Nézem, mint bókol a szélben a nyárfa,
lehet, hogy visszakíván még nézni a nyárba,
megalázza magát, sudár derekát meghajtja szegény,
üzenetet küldöz aranyos holt levelén.

Csak gyökere nem mozdul; kapaszkodik feketén,
mint horgony a tenger sziklás vad fenekén.
Kell a gyökér, ha a törzs megroppan nyöszörögve,
ha az ág megalázva lehajlik a földre.

Gyökér vagyok vajon én is, mit nem tép ki a hetyke
föld felett kéjelgő mihaszna szelecske?
Ó, mennyi faág roppant meg, szégyellve magát
s mennyi bokrot zúzott össze a gyáva faág.

Lám az akác! Nyáron még menyasszonyi fátylat
ringatott szép koronája s ma meghajló, néma alázat,
félfele sem mer, nézni sem előre,
csak ingatja tépett koronáját. Mennyire dőre.

Fák tanulhatnátok a vén gyökerektől,
a viharoktól s nem csapongó ürge szelektől.
Gyökerek, óvjátok a fákat. Van hitetek:
a törzsek, az ágak borzongva kérnek titeket.

ITT FELEJTETT HORGONY

Két karodat a partra vájod mélyen,
a harmadikat égre nyújtva vársz.
Itt felejtettek, vagy itt hagytak régen,
a hullámokkal mégis perbe szállsz.

Azt hiszed, még most is te vagy a remény.
Az elfutó hab meglegyint s nevet.
Legyen vigaszod ez a költemény,
Lásd, én megértem kesergésedet.

Kapaszkodtak már belém is sokan,
itt hagytak mégis, mikor a szelek
zúgása szűnt. — Mert lásd, az emberek

olyanok, mint a hab, mely elrohan,
szégyenkeznek, ha rád néznek — ne félj!
Elfut a hab, de örök a remény.

TARTALOM

A forma és lényeg	98
A Kisdédhez	76
Árva akác	34
Állunk	100
Az új hamis tanú	92
Ballada és zsoltár	11
Boldogság	25
Csallóköz	56
Díószedés	78
Elégedettség	19
Embert dicsérő zsoltár	14
Fészekrakás	42
Gyermekemnek	64
Gyökerek	109
Hallgassatok meg	21
Hazamentem. Haza?	60
Hetvenhárom	30
Itt elejtett horgony	110
Jázmínvirágok illatával	38
Koratavaszi est	50
Levél kishúgomnak	57
Madarak zsinata	44
Magamról	16
Ma már tudom	107
Március	48
Mátyusföldi vigasztaló	104
Mea culpa	28
Meghalt a testőr	80
Mennybemenetel	68

Nagycsütörtök	66
Olyan boldog lettem...	23
Öregasszonyok	85
Öreg akácok	102
Öröm	26
Paraszt-freskó	88
Pünkösd	70
Régi májusi emlék	36
Sosem méricskélek	32
Szenci vén diák	59
Szeretem ezt a földet	62
Szeretet	72
Szüretelek	46
Tanár Úr	82
Tavaszi lesz	95
Téli jegenye	51
Vadalmafa	53
Válasz az Őszi rapszódíára	91
Vers a lámpagyújtogatóról	90
Vigasztaló	54

Farkas Jenő: Ballada és zsoltár
A költő hátrahagyott versei
A verseket válogatta
és a kötetet szerkesztette:
Dénes György és Koller Gyula
A borítólap Nagy József grafikája
Kiadta: a GLÓRIA TÁRSULAT
Nyomta: Dream Pictures Galanta
Oldalszám: 113
ISBN 80-88955-02-0

FARKAS JENŐ

1922. január 18-án született Szencen

1941-ben érettségizett Szencen

1941-45-ig esztergomi Hittudományi Főiskola növendéke

1945-46-ig Komáromban befejezi a Hittudományi Főiskolát.

1946. június 23-án pappá szentelik Pozsonyban

1946-48-ig káplán (Prašice-Tesárny n/Žit.-Nemčinany-Szenc)

1949 kiegészítő lelkész (Nádszeg-Királyrét)

1952 káplán Pozsonyban a Szent Márton főplébánián

1954 prefektus a pozsonyi Papi Szemináriumban

1956 plébános Csicsón

1960 plébános Bajtán

1961 plébános Nagyabonyban

1964 plébános Nagymegyeren

1976 plébános Albáron

Meghalt 1979. szeptember 18-án Szencen.

Ott is van eltemetve.

Megjelent kötetei

A csend országa (1965)

Valaki jár a nyomomban (1969)